

Čas „ryzí nepředmětnosti“

Nemyslím, že by bylo možno čas a časování spojovat výhradně s uskutečňovaným událostným děním; viděl bych to jako jakési reziduum nehybnosti světa idejí. „Něco“ se děje i v budoucnosti, tj. tam, kde se událostně ještě nic neděje. Dokonce i když bychom „ryzí nepředmětnost“ pochopili jako „hrubě objektivované“ „nic“ v silném významu, musili bychom mu upřít status neměnnosti: i „nic“ e musí měnit. A když se „nic“ mění, musí se měnit v „něco“ – tak jsem aspoň před dlouhými roky argumentoval (1987, NepřMaSk. s. 146). Tak to vyplývá ze zásad tradiční logiky. Ale nic z toho nelze ještě vysuzovat o povaze onoho proměňování, jímž se „nic“ stává „něčím“. K jádru problému se dostaneme teprve tehdy, když celý proces „proměny“ ničeho v něco zařadíme do souvislostí časových. „Nic“ nemůže být „mimo čas“, protože jinak by neplatilo, že se musí proměňovat. Zdá se, že jen tento zvláštní čas, „druh času“, který nesouvisí (nutně) s událostným děním, ale nějakým fundamentálním způsobem mu předchází a tak všechno dění a časování umožňuje a podmiňuje i zakládá, nespočívá ani ve zvnějšňování vnitřního, ani – samozřejmě – ve zvnitřňování vnějšího, nýbrž charakterizuje jakési „primordiální“ dění, „primordiální“ čas a časování, které je vlastní světu ryzích nepředmětností.

(Písek, 050225-3.)